

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 790/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť E. S., T., zastúpenej advokátom JUDr. Š. B., Ž., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj porušenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2013 doručená sťažnosť E. S., T. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Š. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1

a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012.

Sťažovateľka doplnila sťažnosť podaním z 18. marca 2013 doručeným ústavnému súdu 20. marca 2013 o ďalšiu listinnú dokumentáciu týkajúcu sa podania podnetu na mimoriadne dovolanie a jeho vybavenia Krajskou prokuratúrou v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) prípisom č. k. Kc 15/13-8 z 11. marca 2013.

Z obsahu sťažnosti (v znení jej doplnenia) a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (v procesnom postavení žalobkyne v 1. rade) spolu s J. O., T., H. S., T., M. M., T. a J. T., P. (spolu ďalej len „žalobcovia“), sa žalobou doručenou Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) 23. februára 2011 domáhali proti A. M., T., M. M., T., J. M., T., V. T., Ž. a M. T., Ž. (spolu ďalej len „žalovaní“), určenia neplatnosti právneho úkonu „*predaja pozemku parcely CKN č. 453/1 - orná pôda o výmere 1539 m², ktorá je identická s parcelou EN č. 453/1 – orná pôda o výmere 1539 m² a tá bola na základe geometrického plánu č. 244-2130-1739-90 ako diel č. 5 vytvorená z parcely EN č. 453/1 o výmere 9377 m² a tá je identická s PKN parcelou č. 552/125, ktorá je zapísaná v PK vložke č. 620, kat. úz. T., ktorý bol urobený formou kúpno-predajnej zmluvy zo 7. októbra 1991, ktorá bola registrovaná na Štátnom notárstve v Ž. pod RI 1557/91 medzi odporkyňou I. ako predávajúcou a odporcami II. a III. ako kupujúcimi*“.

Podľa sťažovateľky „*žalovaná v 1/ rade A. M., žalovaným v 2/ a 3/ rade odpredala pozemok - parcela EN č. 453/1, teraz CKN č. 453/1 o výmere 1539 m², ktorý v čase jeho predaja nevlastnila, preto takýto právny úkon považujeme za absolútne neplatný, a preto podávame žalobu o neplatnosť právneho úkonu, ktorým určením jedine dosiahneme odstránenie jeho vplyvu ohrozujúce naše majetkové práva k predmetnému pozemku*“.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 6 C 44/2011 z 9. septembra 2011 žalobu sťažovateľky (a ostatných žalobcov) zamietol. Podľa sťažovateľky okresný súd dospel k záveru, že *„navrhovatelia nemajú v predmetnom konaní naliehavý právny záujem, pretože posúdenie (ne)platnosti tohto dotknutého právneho úkonu je len predbežnou (prejudiciálnou) otázkou vo vzťahu k riešeniu otázky, či právny predchodca navrhovateľov J. T. nadobudol vlastníctvo k pozemku v súčasnosti vymedzenému a evidovanému ako parcela CKN č. 453/1 – orná pôda o výmere 1539 m² a súčasne bol aj jeho vlastníkom v čase svojej smrti, resp. táto nehnuteľnosť patrí do dedičstva po tomto poručníkovi...“*.

Krajský súd na základe odvolania žalobcov rozsudkom sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Podľa sťažovateľky krajský súd *„sa stotožnil s dôvodmi odôvodnenia prvostupňového súdu. Okrem toho poukázal na to, že pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu navrhovateľov je potrebné vychádzať z ustanovenia § 34 ods. 2 Katastrálneho zákona podľa ktorého, ak súd rozhodol o neplatnosť právneho úkonu, alebo neplatnosti dobrovoľnej dražby, správa katastra vyznačí stav pred týmto právnym úkonom, alebo pred dobrovoľnou dražbou, to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu záväzné pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka.“*.

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka súbežne 20. júla 2012 dovolanie a sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy doručení ústavnému súdu 19. septembra 2012. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 458/2012-14 z 25. októbra 2012 sťažnosť sťažovateľky odmietol pre nedostatok právomoci s poukazom na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti je daná právomoc ústavného súdu až po rozhodnutí o dovolaní, pričom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (m. m. I. ÚS 169/09, I. ÚS 184/09).

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012 bolo odmietnuté dovolanie žalobcov proti napadnutému rozsudku

krajského súdu ako procesne neprípustné, pričom z odôvodnenia predmetného uznesenia vyplýva, že „sa nezaoberal napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti“.

Sťažovateľka podrobne opisuje udalosti, ktoré predchádzali podaniu jej sťažnosti ústavnému súdu v jej právnej veci. K namietanému porušeniu svojich základných práv v rámci konania pred súdmi jednotlivých stupňov poukázala najmä na tieto skutočnosti:

«Na základe „Kúpno-predajná zmluva“ zo dňa 07. 10. 1991..., ktorú medzi sebou uzatvorili žalovaná v 1/ rade A. M. ako predávajúca a žalovaní v 2/ a 3/ rade ako kupujúci previedli na kupujúcich pozemok - parcelu EN č. 453/1- orná pôda o výmere 1539 m². V čl. I. uvedenej kúpno-predajnej zmluvy je uvedené: „Predávajúca žalovaná v 1/ rade odpredáva kupujúcim nehnuteľnosť, a to časť pozemku zapísaného vo vložke č. 620 Pozemkovej knihy Štátneho notárstva v Ž., ako parcela č. 552/125, kat. úz. T., ktorý je v jej prospech vedený v Stredisku geodézie v Ž. v evidencii nehnuteľnosti na liste vlastníctva č. 647 vedenom pre obec Ž., a to tú jeho časť, ktorá je označená ako diel 5 v geometrickom pláne č. 244-2130-1736-90, vyhotovenom Geodéziou, š. p. Ž. dňa 18. 3. 1991, t. j. ako novovytvorená parcela č. 453/1, orná pôda o výmere 1539 m²“. Z uvedeného GP č. 244-2130-1736-90 zo dňa 18. 03. 1991 vyplýva, že pozemok parcela EN č. 453/1- orná pôda o výmere 1539 m², ktorá je v ňom vedená ako diel 5 bola vytvorená z EN parcely č. 453/1 - orná pôda o výmere 9377 m² a tá je identická s parcelou Pkn. č. 552/25 a tá bola zapísaná v Pkn. vložke 620 kat. úz. T.

Z dedičského rozhodnutia zo dňa 16. 07. 1965, č. k. D 1027/64-21, ktoré vydalo Štátne notárstvo v Ž. vyplýva, že pozemok - parcela EN č. 453/1 zdedil náš otec J. T., naposledy bytom T. č. 258, ktorý zdedil po svojom nebohom otcovi M. T., naposledy bytom T...

Z uvedeného dôvodu sme požiadali Správu katastra Ž. o prešetrenie predmetného zápisu. Správa katastra Ž. nám listom: „Žiadosť o prešetrenie zápisu - vyjadrenie“ zo dňa 26. 05. 2010, sp. zn. 801/2010..., kde je okrem iného uvedené:

„Na list vlastníctva... č. 648 v k. ú. T. bol zapísaný vlastník – T. J. v celosti na základe titulu nadobudnutia D 1027/6-64-61. Citovaná listina bola predložená pri zakladaní právnych vzťahov v obci - II. etapa a zapísaná bola do KN položkou výkazu zmien

(ďalej len VZ) 473171. Na LV č. 648 v časti A - LV boli zapísané nehnuteľnosti - parc. C KN č. 463, 464, 465. Parcela 453/1 nebola zapísaná v časti A - LV, ale v časti D - LV ako poznámka: Ostatné pozemky v kat. úz. T. v užívaní organizácii č. D 1027/64-61- VZ 473/71. Správa katastra konštatuje, že zápis na LV č. 648 bol vykonaný v súlade s výrokovou časťou listiny č. D 1027/64-61. Listinou č. D 2054/91-VZ 44/92 boli po neb. T. J. prejednané nehnuteľnosti zapísané na LV č. 648 (čiže parcela KNC č. 463, 464/1 a 465 spolu s poznámkou na LV). Z uvedeného je zrejmé cit. Listinou bola prejednaná aj poznámka na LV č. 648, t. j. pozemok - parcela 453/1. Listinou č. R 1 1557/91 - VZ 13/92 bola predmetom prevodu parcela KN - C č. 453/1, v ktorej ako odpredávajúcou vlastníčkou v celosti bola uvedená A. M., zapísaná na LV č. 647. Na LV č. 647 boli zapísané formou poznámky: Ostatné pozemky v k. ú. T. v užívaní organizácie podľa D 1027/64-61-VZ 473/71 a zodpovedajú tomu pozemky uvedené v bode IV. 8 a v bode IV. 1 pozemok 453/2. Zápis do KN na LV č. 647 bol vykonaný v súlade s citovanou listinou. Pri prevode par. KN -C č. 453/1 listinou R I 1557/91, ku ktorej bol technickým podkladom GP č. 244-2130-1736-90, došlo k omylu pri prevode, pretože do poznámky LV 647 sa započítala aj nehnuteľnosť - par. č. 453/1 uvedená v bode IV. 3. listiny č. D 1027/64-21, ktorá následne prešla na nového vlastníka vedeného na LV č. 1458- M. J. a M., rod. T. v 1/1-ine.»

Sťažovateľka tvrdí, že «náš naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O. S. P. je v tom, že žalovaná v prvom rade predala pozemok, ktorý bol vo vlastníctve nášho otca, t. j. že v čase jeho predaja jej nepatrilo. I napriek tomu ho následne odpredala žalovaným v 2/ a 3/ rade, žalovaný v 3/ rade nie je ochotný nám ho vrátiť mimo súdne. Taktiež žalovaná v 1/ rade v súdnom spore, ktorý je vedený na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17C/37/2009 nás žiada, aby jej bola nezaplatená kúpna cena za predmetný pozemok odpočítaná od jej dlžnej čiastky, čo potvrdzuje jej podanie: „Vyjadrenie“ zo dňa 7. 9. 2010... Preto jedine touto žalobou môžeme zmeniť daný právny a skutkový stav.»

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že «náš prípad žalobou o neplatnosť právneho úkonu nerieši iba čiastkovo celú vec, pretože tvrdenie okresného súdu a Krajského súdu v Žiline, že ak by aj súd rozhodol v náš prospech..., že by Správa katastra Ž. zapísala pôvodného vlastníka žalovanú v I. rade A. M. a to by zakladalo ďalší spor. Takéto tvrdenie považujeme

za zavádzajúce, pretože ak by aj bol zapísaný rozsudok tak, že by bolo vlastníctvo predmetného pozemku - parcela C KN č. 453/1- orná pôda o výmere 1539 m² zapísané na žalovanú v I. rade, potom by bolo povinnosťou Správy katastra v Ž. ex officio zapísať ho v súlade s ustanovením § 59 ods. 1, písm. a/ Katastrálneho zákona na J. T., pretože A. M. bola omylom zapísaná na LV. Skutočným vlastníkom predmetného pozemku - parcela C KN č. 453/1- orná pôda o výmere 1539 m² by bol v súlade s rozhodnutím zo dňa 16. 07. 1965, sp. zn. D 1027/64-21 - príloha č. 4, ktoré vydalo Štátne notárstvo v Ž., náš otec J. T. To znamená, že Správa katastra Ž. by v súlade s bodom č. 34 rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. 02. 2012, č. 1 Sžr/64/2011..., opravila nesprávny zápis v katastri nehnuteľností. Máme zato, že rozhodnutie o dedičstve D 1027/64 je listinou záväznou aj pre Správu katastra Ž., a preto nesprávny údaj o vlastníctve v prospech žalovanej v I. rade by musela opraviť na nášho otca J. T... To, že predmetný pozemok - parcela C KN č. 453/1- orná pôda o výmere 1539 m² bol omylom zapísaný na žalovanú v I. rade potvrdzuje list: „Žiadosť o prešetrenie zápisu - vyjadrenie“ zo dňa 26. 05. 2010..., ktorý vydala Správa katastra Ž.

Zdôrazňujeme, že v danom prípade sa jedná o absolútne neplatný právny úkon predaja a kúpy predmetného pozemku, a preto ak bude žaloba o neplatnosť právneho úkonu a nie žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, potom odporcovia nemôžu uplatňovať námietku, že predmetný pozemok nadobudli vydržaním. To znamená, že v danom prípade musí ísť o žalobu o absolútnu neplatnosť právneho úkonu a nie o žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ako tvrdia obidva sudy, a preto aj petit našej žaloby považujeme za správny. Pokiaľ by sme boli podali žalobu o určenie vlastníckeho práva, zrejme by sme v konaní neboli úspešní, pretože odporcovia by tvrdili, že predmetný pozemok nadobudli vydržaním.».

Podľa sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V súvislosti s týmto konštatovaním predovšetkým uvádza, že „Najvyšší súd Slovenskej republiky, Krajský súd v Žiline, ale aj Okresný súd Žilina mi svojim postupom odňali možnosť konať pred súdom, pretože navrhovatelia boli v uvedenom konaní aktívne legitimovaní... Tým, že okresný

a krajský súd navrhovateľov považovali, že v uvedenom konaní nie sú aktívne legitimovaní, preto vo veci samej v podstate nekonali, odmietli vykonať nimi navrhnuté dôkazy, preto bolo navrhovateľom odmietnuté ich právo konať pred súdom...“.

Pretože *„postupom a rozhodnutím okresného a krajského súdu mi bola odňatá možnosť zdediť a obhospodarovať predmetný pozemok“*, sťažovateľka namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľka, tvrdiac, že nemala k dispozícii *„účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností“*, namieta aj porušenie čl. 13 dohovoru.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezhom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky: E. S... na spravodlivé súdne konanie a právo na súdnu ochranu upravené v čl. 2 ods. 2, čl. 48 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 06. 12. 2012, sp. zn. 5 Cdo/288/2012.

2. Základné právo sťažovateľky: E. S... na spravodlivé súdne konanie a právo na súdnu ochranu upravené v čl. 2 ods. 2, čl. 48 ods. 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 19. 04. 2012, sp. zn. 9 Co/458/2011-113.

3. Základné právo sťažovateľky: E. S... na účinný opravný prostriedok podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zákaz diskriminácie zaručené v čl. 13 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 06. 12. 2012, sp. zn. 5Cdo/288/2012.

4. Základné právo sťažovateľky: E. S... na účinný opravný prostriedok podľa čl. 46 ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky zákaz diskriminácie zaručené v čl. 13 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 19. 04. 2012, sp. zn. 9 Co/458/2011-113.

5. Základné právo sťažovateľky: E. S... vlastniť a spravovať majetok podľa čl. 20 ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky, ochrana majetku zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 19. 04. 2012, sp. zn. 9 Co/458/2011-113.

6. Ústavný súd Slovenskej republiky ruší rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 19. 04. 2012, č. k.: 9 Co/458/2011-113 a prikazuje Krajskému súdu v Žiline a vec vracia Okresnému súdu Žilina na nové konanie a rozhodnutie.

7. Sťažovateľke: E... priznáva finančné zadostučinenie vo výške 8000,- € (slovom: osemtisíc EUR). Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný jej vyplatiť 5000,- EUR a Krajský súd v Žiline je povinný jej vyplatiť 3000,- EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Právnemu zástupcovi sťažovateľky priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť na jeho účet JUDr. Š. B. číslo..., a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd považoval za potrebné vymedziť najskôr rozsah základných práv, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, a možnosť porušenia ktorých má ústavný súd preskúmať v rámci predbežného prerokovania sťažnosti.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011). Tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy či kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy (v posudzovanej veci ide o základné právo podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 1 bodu 2 Protokolu č. 12 k dohovoru), ktoré sťažovateľka uvádza v texte nového znenia sťažnosti, t. j. mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (m. m. III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

Vychádzajúc z už citovaného petitu, ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť vo vzťahu k rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012 v rozsahu namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012 v rozsahu namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

V súvislosti s namietaným porušením označených základných práv rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012 sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zameril na preskúmanie, či ju nemožno v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd pred posúdením opodstatnenosti námietok sťažovateľky poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je určená princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

Z toho vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj

konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ochrany základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamenujú právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ich účelovo chápať tak, že ich naplnením je len víťazstvo v takomto spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Aplikujúc uvedené právne názory, ústavný súd preskúmal sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu.

Základom argumentácie sťažovateľky je tvrdenie, že *„súdy všetkých stupňov vyhodnotili navrhovateľov, že nie sú v predmetnom konaní aktívne legitimovaní, pretože žalobou o neplatnosť právneho úkonu sa jednou žalobou spor nevyrieši“*.

Podľa sťažovateľky kľúčový nedostatok napadnutého rozsudku krajského súdu spočíva v tom, že *„sa v dostatočnej miere nevysporiadal s naším naliehavým právnym záujmom..., pričom sa stotožnil s dôvodmi odôvodnenia prvostupňového súdu“*, ktorý *„nevykonal nami navrhnuté dôkazy..., o našom návrhu uznesením nerozhodol a návrh M. M. na zámenu účastníka konania nebral do úvahy, ale súd jej návrh nezaprotokoloval, ani o ňom nerozhodol“*.

Ústavný súd v nadväznosti na námietky sťažovateľky smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového,

ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 250/09).

Ústavný súd preto v prvom rade preskúmal rozsudok okresného súdu sp. zn. 6 C 44/2011 z 9. septembra 2011, ktorým bola žaloba sťažovateľky (a ďalších žalobcov) o určenie neplatnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy zo 7. októbra 1991, pozn.) zamietnutá, a v tejto súvislosti považoval za potrebné poukázať na túto časť jeho odôvodnenia:

„Odporkyňa I. ako predávajúca a odporcovia II. a III. ako kupujúci uzavreli dňa 07. 10. 1991 kúpno-predajnú zmluvu, ktorou odporkyňa I. odpredala odporcom II. a III. ako manželom nehnuteľnosť vymedzenú ako časť pozemku zapísaného vo vložke č. 620 Pozemkovej knihy Štátneho notárstva v Ž., ako parc. č. 552/125, k. ú. T., ktorý bol v jej prospech vedený v Stredisku geodézie v Ž. v evidencii nehnuteľností na LV č. 647 vedenom pre obec Ž., a to tú jeho časť, ktorá je označená ako diel 5 v GP č. 244-2130-1736-90 vyhotovenom Geodéziou, š. p. Ž. dňa 18. 03. 1991, t. j. ako novovytvorená parc. č. 453/1 - orná pôda o výmere 1539 m², a to za dohodnutú kúpnu cenu celkom 9.480,- Kčs.

Podľa Geometrického plánu č. 244-2130-1736-90 vyhotovenom Geodéziou, š. p. Ž. dňa 21. 02. 199..., výkazu výmer zodpovedá časti pkn parc. č. 552/125 o výmere 9377 m² parc. EN č. 453/1 - orná pôda o výmere 9377 m², z ktorej časti (diel 5) bola vytvorená nová parc. EN č. 453/1 - orná pôda o výmere 1539 m² s poznámkou o vlastníkovi, užívateľovi: M. M.

Podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Ž. č. k. D-1027/64-17 zo dňa 16. 02. 1965 vydaného v konaní o dedičstve po poručiteľovi M. T., , naposledy bydliskom T., nadobudol dedičstvo pozostávajúce z pozemkov parc. č. 1-453/1, 1-453/1 vedených v k. ú. T a v užívaní JRD J. T., bydliskom T.

Podľa opisu - výpisu z evidencie nehnuteľností pre k. ú. T. vydaného Strediskom geodézie Ž. dňa 28. 01. 1965 (na č. l. 12 spisu bývalého Štátneho notárstva v Ž. spis. zn. D 1027/64) bol ako užívateľ parcel EN č. 1-453/1 - roľa o výmere 2713 m² (evidovanej na EL Č. 323) a č. 1-453/1 - lúka o výmere 2032 m² (evidovanej na EL č. 323) uvedený J. T.

Podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Ž. č. k. D-1027/64-21 zo dňa 16. 07. 1965 vydaného v konaní o dedičstve po poručiteľovi M. T..., sa malo na základe tohto

rozhodnutia v spojení s rozhodnutím Štátneho notárstva v Ž. č. k. D-1027/64-17 zo dňa 16. 02. 1965 zapísať v evidencii nehnuteľností k. ú. T. vlastníctvo na nehnuteľnosti patriace do dedičstva podľa bodu IV. ods. 3 k parc. č. 464, 463, 465, 1-453/1, 1-453/1 (ev. l. č. 371 a 323) J. T., robotníkovi ČSD, T. a podľa bodu IV. ods. 8 ohľadne ostatných poľnohospodárskych nehnuteľností sa poznamenáva, že sú v úžitku JRD T. a vlastníctvo sa vyznačuje na J. T., skladníka JRD, T.

Rozhodnutím Štátneho notárstva v Ž. č. k. D 2054/91-21 zo dňa 02. 03. 1992 vydaným v konaní o dedičstve po poručiťovi J. T., naposledy bydliskom T. (pôvodné dedičské rozhodnutie po tomto poručiťovi), bola schválená dohoda dedičov ohľadom vypořádania dedičstva, v zmysle ktorej nadobúdatelkou 1/2 rodinného domu č. s. 258 v T. s prísl., maštale, drevárne, humna, studne, oplotenia, zast. pozemkov a záhrady parc. č. 463, 464/1, 465 vedených na LV č. 648, podielu poručiťa v poľnohospodárskej pôde v T. v užívaní roľníckeho družstva vedeného na D LV č. 648, náhradovej pohľadávky poručiťa voči pozostalej manželke za nadobudnutie hnutel'nych vecí počas manželstva vo výške 2.500,- Sk, sa stala dcéra poručiťa M. M., rod. T., (t. j. odporkyňa III.) s povinnosťou do 3 rokov od právoplatnosti rozhodnutia vyplatiť J. T., E. S., J. O., H. S., M. M., J. T. a V. T., a to každému z nich osobitne po 12.661,60 Kčs.

Uznesením Okresného súdu Žilina č. k. D 2059/94-48 zo dňa 08. 02. 1995 vydaného vo veci dedičstva po poručiťovi J. T... (dodatočné prejednanie novoobjaveného majetku), bola schválená dohoda dedičov, podľa ktorej dedičkou neurčitého podielu poručiťa v združených pozemkoch KN parc. č. 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2347 a lesnej pôdy, zast. pl. a ostatnej plochy KN parc. č. 3160/1, 3160/2, 3160/3 v k. ú. . sa stala odporkyňa II. s povinnosťou vyplatiť J. T., E. S., J. O., H. S., M. M., J. T. a V. T., a to každému z nich po 625,- Sk v lehote do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Podľa osvedčenia o dedičstve č. k. 30D/908/2005, Dnot 219/06 zo dňa 28. 05. 2007 vydaného JUDr. Z. K., notárom ako súdnym komisárom povereným Okresným súdom Žilina v dedičskej veci po poručiťovi J. T..., boli dedičmi zo zákona v I. dedičskej skupine deti poručiťa: navrhovatelia I. až V., odporkyňa II. a V. T., bydliskom Ž., pričom v zmysle uzavretej dohody dedičov nadobudli v osvedčení uvedené podiely poručiťa v osvedčení uvedených nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v k. ú. T. a evidovaných v pkn vložkách č. 723, 1, 578 a 591 a komasačnom hárku č. 0213, všetci dedičia rovnakým dielom, t. j.

každý v 1/7 v pomere k podielu poručiťa. Predmetom dedenia podľa tohto osvedčenia však dotknutý pozemok nebol.

Podľa výpisu z katastra nehnuteľností z LV č. 1458 zo dňa 09. 09. 2011 vedeného Správou katastra Ž. pre k. ú. T. sú vedení ako bezpodieloví spoluvlastníci pozemku parc. KNC č. 453/1 - orná pôda o výmere 1539 m² odporkyňa II. a odporca III. Ako titul nadobudnutia sú uvedené kúpna zmluva č. RI 1557/91-13/92, kúpna a zámenná zmluva č. V 5046/96-240/96 a zámenná a kúpna zmluva a zmluva o zriadení vecného bremena č. V 594/03-64/03...

V danom prípade sa navrhovatelia svojím návrhom domáhali určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu odporcov I. až III. - dotknutej kúpnej zmluvy, pričom svoj naliehavý právny záujem na tomto určení odôvodňovali v podstate tým, že bez predmetného určenia by nemohlo dôjsť k obnoveniu predchádzajúcich vlastníckych vzťahov a následnej možnosti prejednať túto nehnuteľnosť v rámci dodatočného dedičského konania po právnom predchodcovi navrhovateľov J. T. a súčasne tým, že v konaní vedenom pred Okresným súdom Žilina pod spis. zn. 17 C/37/2009 na základe návrhu navrhovateľov I. až V. a odporcov II., IV. a V. (ako navrhovateľov v tomto konaní) proti odporkyni (touto je odporkyňa I.) sa odporkyňa I. bráni voči uplatnenej pohľadávke námietkou započítania jej pohľadávky vzniknutej titulom zaplatenia kúpnej ceny podľa dotknutej kúpnej zmluvy.

Súd však dospel k záveru, že navrhovatelia nemajú na predmetnom určení naliehavý právny záujem. “

Absenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov (a teda aj sťažovateľky) na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu okresný súd odôvodnil najmä tým, že «posúdenie (ne)platnosti tohto dotknutého právneho úkonu je len predbežnou (prejudiciálnou) otázkou vo vzťahu k riešeniu otázky, či právny predchodca navrhovateľov J. T. nadobudol vlastníctvo k pozemku v súčasnosti vymedzenému a evidovanému ako parc. KNC č. 453/1 - orná pôda o výmere 1539 m² a súčasne bol aj jeho vlastníkom v čase svojej smrti, resp. či táto nehnuteľnosť patrí do dedičstva po tomto poručiťovi... Súd dáva do pozornosti v ďalšom aj na námietku odporkyne I. a odporcu III., že v prípade neplatnosti dotknutej kúpnej zmluvy mohlo dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva k predmetnému pozemku v prospech odporcov II. a III., čím by aj v prípade vyhovenia návrhu, nedošlo

k odstráneniu právnej neistoty v právnom postavení, v ktorom sa majú navrhovatelia nachádzať...

Rovnako aj v kontexte konania vedeného na Okresnom súde Žilina spis. zn. 17 C/37/2009 mal súd za to, že navrhovatelia ani tu nepreukázali naliehavý právny záujem na predmetnom určení, keďže vo vzťahu k posúdeniu (ne)existencie uplatneného nároku odporkyne I. na plnenie od odporcov II. a III. (v uvedenom konaní odporkyňa II. je v postavení navrhovateľky I.) titulom zaplatenia kúpnej ceny podľa dotknutej kúpnej zmluvy, má riešenie otázky (ne)platnosti dotknutej zmluvy opätovne iba charakter predbežnej otázky. Súčasne súd poukazuje aj na to, že uplatnením tejto spornej pohľadávky odporkyňou I. v dotknutom konaní vedenom pod spis. zn. 17 C/37/2009 sa stratil aj prípadný preventívny význam určovacej žaloby o neplatnosť dotknutej kúpnej zmluvy. Napokon súd poukazuje na to, že v tomto kontexte by sa aj tak neodstránila akákoľvek neistota v právnom postavení navrhovateľov, keďže neboli účastníkmi zmluvného vzťahu, z ktorého mala vzniknúť pohľadávka uplatnená odporkyňou I. v konaní vedenom pod spis. zn. 17 C/37/2009 a táto pohľadávka tak voči nim ani na započítanie v tomto konaní uplatnená nebola.

Pre úplnosť odôvodnenia tohto rozsudku súd poznamenáva, že ak by aj vychádzal z listu Správy katastra Ž. označeného „Žiadosť o prešetrenie zápisu - vyjadrenie“ zo dňa 26. 05. 2010 pod č. j. 801/2010, na ktorý poukazovali navrhovatelia (v zmysle tohto: listinou č. D 2054/91- VZ 44/92 boli po neb. T. J. prejednané nehnuteľnosti zapísané na LV č. 648 (čiže parc. KN-C č. 463/ 464/1 a 465 spolu s poznámkou na LV). Z uvedeného je zrejmé, že cit. listinou bola prejednaná aj poznámka na LV č. 648, t. j. pozemok - parc. 453/1“), by vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti, t. j. parc. KN-C č. 453/1, k. ú. T. v prípade jej identity s časťou EN parc. 1-453/1 a 1-453/1, ktoré mal nadobudnúť titulom dedenia po svojom otcovi M. T., J. T. (podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Ž. č. k. D-1027/64-17 zo dňa 16. 02. 1965) svedčalo odporkyňi II., a to titulom dedenia podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v Žiline č. k. D 2054/91-21 zo dňa 02. 03. 1992 (teda za tohto stavu by nebolo došlo k akémukoľvek zásahu do právneho postavenia navrhovateľov). Súd však poznamenáva, že toto rozhodnutie jednak vôbec nešpecifikuje o aké konkrétne nehnuteľnosti, resp. podiely poručiteľa v poľnohospodárskej pôde v T. v užívaní roľníckeho družstva vedeného na D LV č. 648 by malo ísť a jednak takýto prípadný zápis na LV č. 648 v časti D nekorešponduje s výrokom rozhodnutia Štátneho notárstva v Ž. č. k. D-1027/64-21

zo dňa 16. 07. 1965, podľa ktorého bodu IV. ods. 8 ohľadne ostatných poľnohospodárskych nehnuteľností sa poznamenáva, že sú v úžitku JRD T. a vlastníctvo sa vyznačuje na J. T., skladníka JRD, T.».

Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, vyplýva, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. V intenciách uvedeného v odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd najmä uviedol:

„Po preskúmaní veci krajský súd dospel k záveru, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Svoje rozhodnutie napokon i náležitým a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil tak, ako to vyplýva z ust. § 157 O. s. p.

V súlade s ust. § 219 ods. 2 O. s. p. sa preto odvolací súd v odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti považoval za potrebné uviesť, že pre posúdenie naliehavého právneho záujmu navrhovateľov na podaní predmetnej žaloby si bolo v prvom rade potrebné ujasniť, či prípadné súdne rozhodnutie, ktoré by takejto žalobe vyhovel, bolo by podkladom na vykonanie zmien i v zápisoch katastra nehnuteľností. Z tohto dôvodu bolo podľa názoru krajského súdu pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu navrhovateľov potrebné vychádzať z ust. § 34 ods. 2 Katastrálneho zákona podľa ktorého, ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu, alebo neplatnosti dobrovoľnej dražby, správa katastra vyznačí stav pred týmto právnym úkonom, alebo pred dobrovoľnou dražbou, to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu záväzné pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka.

Práve z tohto ustanovenia zákona ako i z ust. § 457 OZ vyplýva, že pokiaľ by i súdy vyhovel žalobe navrhovateľov a určili neplatnosť nimi napadanej kúpno-predajnej zmluvy na ich právnom postavení by sa nič nezmenilo, nakoľko by správa katastra vyznačila stav, aký tu bol pred týmto právnym úkonom. Pokiaľ zápisy v katastri nehnuteľností nesvedčili v prospech navrhovateľov, resp. ich právneho predchodcu, stav neistoty v právnom postavení navrhovateľov, by sa ani takýmto vyhovujúcim rozhodnutím súdu neodstránil a navrhovatelia by sa museli domáhať ochrany svojho práva, prostredníctvom ďalšej

žaloby, v ďalšom súdnom konaní. Pokiaľ určovacia žaloba nie je opodstatnená, najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spomasti daného právneho vzťahu, alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je, nie je právny vzťah, alebo právo, správne okresný súd po zistení, že navrhovatelia nemajú na podaní predmetnej určovacej žaloby naliehavý právny záujem ich žalobu ako nedôvodnú zamietol.

I z ust. § 457 OZ vyplýva, že ak je zmluva neplatná, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Vzájomný vzťah (reštitučná povinnosť) tu vzniká iba medzi účastníkmi neplatnej zmluvy, nedotýka sa práv iných, tretích osôb, ktoré si svoje práva musia uplatňovať osobitne.“

V nadväznosti na námietky sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (m. m. I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre uvádza, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (Garcia Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012 (s prihliadnutím na obsah rozsudku súdu prvého stupňa sp. zn. 6 C 44/2011 z 9. septembra 2011, ktorý bol v odvolacom konaní preskúmaný) dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky (určenie neplatnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy zo 7. októbra 1991) nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Dôvody, aj keď stručne uvedené v napadnutom rozsudku krajského súdu možno považovať z ústavného hľadiska za

dostatočné a akceptovateľné. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu ich možno rozumne zahrnúť pod zákonné znaky relevantných právnych noriem aplikovaných v danej veci. Obsah predložených listinných dôkazov v predmetnom súdnom konaní zároveň pripúšťa interpretáciu faktov a posúdenie relevantných právnych otázok tak, ako sú v danom prípade prezentované krajským súdom.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné zdôrazniť, že predmetom napadnutého konania pred všeobecnými súdmi bolo rozhodovanie o žalobe sťažovateľky (a ostatných žalobcov), ktorou sa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy zo 7. októbra 1991 uzavretej medzi žalovanou v 1. rade ako predávajúcou a žalovanými v 2. a 3. rade ako kupujúcimi z dôvodu, že predmet kúpy – pozemok – parcela EN č. 453/1 o výmere 1 539 m² predávajúca v čase predaja nevlastnila. Z uvedeného dôvodu predmetnú kúpnu zmluvu sťažovateľka (a ostatní žalobcovia) považovala za absolútne neplatný právny úkon.

Vzhľadom na to, že predmetom napadnutého konania bola určovacia žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu, tak prvostupňový súd, ako aj odvolací súd v posudzovanej veci považovali za potrebné primárne skúmať naliehavý právny záujem na podaní takejto žaloby v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Dospeli k záveru, že žalobcovia na požadovanom určení naliehavý právny záujem nemajú, pretože pokiaľ zápisy v katastri nehnuteľností nesvedčili v prospech sťažovateľky (a ostatných žalobcov), resp. ich právneho predchodcu, stav neistoty v ich právnom postavení by sa ani prípadným vyhovujúcim rozhodnutím súdu neodstránil a sťažovateľka (žalobcovia) by sa musela domáhať ochrany svojho práva prostredníctvom ďalšej žaloby v občianskom súdnom konaní.

Podľa § 80 písm. c) OSP návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že tzv. určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) OSP [na rozdiel od ostatných typov žalôb uvedených v § 80 písm. a) a b) OSP] má miesto iba za predpokladu, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení existencie alebo neexistencie právneho vzťahu alebo práva. Je preto primárnou povinnosťou všeobecných súdov, aby sa pri rozhodovaní o určovacej žalobe vysporiadali najprv s otázkou existencie či neexistencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. O vecnej opodstatnenosti žaloby môžu rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, môžu tým porušiť základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania [spravidla žalovaného (II. ÚS 382/2010)].

Naliehavý právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, spočíva v tom, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe o plnenie). Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod zamietnutia žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci (pozri rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 241/2008).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že v sťažovateľkinej veci sa konajúce všeobecné súdy s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu sťažovateľky ako žalobkyne na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadali.

Ak okresný súd v posudzovanej veci na základe vykonaného dokazovania (rozsudkom sp. zn. 6 C 44/2011 z 9. septembra 2011) okrem iného ustálil, že na požadovanom určení neplatnosti kúpnej zmluvy nemôže mať sťažovateľka ako žalobkyňa naliehavý právny záujem (sťažovateľka účastníčkou predmetnej zmluvy ani nebola), pretože posúdenie (ne)platnosti tohto dotknutého právneho úkonu je len predbežnou (prejudiciálnou) otázkou vo vzťahu k riešeniu otázky, či právny predchodca sťažovateľky (a ostatných žalobcov) nadobudol vlastníctvo k pozemku v súčasnosti evidovanému ako parcela C KN č. 453/1 – orná pôda o výmere 1 539 m² a súčasne bol aj jeho vlastníkom v čase svojej smrti, resp. či táto nehnuteľnosť patrí do dedičstva po tomto poručiteľovi, odvolací súd považoval tento jeho právny záver za správny a v plnom rozsahu sa s ním stotožnil. Proti tomuto právnenému záveru okresného súdu a krajského súdu nemožno mať z ústavného hľadiska v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci žiadne relevantné výhrady.

Ústavný súd nezistil, že by napadnuté rozhodnutie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd v takomto prípade nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov tohto súdu. Tvrdenia sťažovateľky preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho rozhodnutia, ktoré skončilo pre ňu nepriaznivým výsledkom, čo však nemožno spájať s porušením jej základných práv garantovaných ústavou. K porušeniu ústavou garantovaných práv totiž nemôže dôjsť takým rozhodnutím príslušného štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc v súlade s platnými právnymi predpismi.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu preto ústavný súd konštatoval, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia dotknutých právnych predpisov, ktoré boli podstatné pre posúdenie veci, ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval, pričom jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

Ústavný súd v súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu opätovne zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označených sťažovateľkou neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti sťažovateľky v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012

Po preskúmaní časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka formuluje námietky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že jej námietky sú v zásade totožné s námietkami, ktoré uplatnila vo svojom dovolaní. Za týchto okolností bolo úlohou ústavného súdu preskúmať, či sa najvyšší súd ako dovolací súd s dovolacími námietkami sťažovateľky vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci

v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Takýmto predpisom je Občiansky súdny poriadok.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písmene a) až písmene g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľky v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky (a ostatných žalobcov). Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia najprv sumarizoval podstatnú

časť konania pred súdmi prvého a druhého stupňa, ako aj obsah sťažovateľkou a ostatnými žalobcami podaného dovolania, pričom v tejto súvislosti okrem iného uviedol:

„... prípustnosť dovolania namietali s poukazom na ustanovenie § 237 písm. f) O. s. p. Mali za to, že súd prvého stupňa aj odvolací súd svojím procesným postupom odmietli ochranu ich základného práva vlastníť majetok, porušili právo na spravodlivé súdne konanie a výkon spravodlivosti a právo na rovnosť v konaní. K odňatiu možnosti konať pred súdom rozhodnutím vo veci neplatnosti kúpnej zmluvy malo dôjsť podľa ich názoru tým, že ich návrh bol zamietnutý, pretože neboli v konaní aktívne legitimovaní a súdy odmietli konať o ich návrhoch. Poukázali na to, že súd prvého stupňa, ani odvolací súd, sa v dostatočnej miere nevysporiadali s ich naliehavým právnym záujmom, súd prvého stupňa nevykonal nimi navrhnuté dôkazy, o ich návrhu uznesením nerozhodol a návrh M. M. na zámenu účastníka konania nezaprotokoloval, ani o ňom nerozhodol. Namietali právny záver súdov nižších stupňov o neexistencii naliehavého právneho záujmu na podaní určovacej žaloby o neplatnosť právneho úkonu. Uviedli, že v danom prípade musí ísť o žalobu o absolútnu neplatnosť právneho úkonu a nie o žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam...“

Vychádzajúc z obsahu dovolania, najvyšší súd formuloval na základe skutkového stavu zisteného v konaní pred súdom prvého stupňa svoje právne závery k dovolacím námietkam sťažovateľky (a ostatných žalobcov), pričom v tejto súvislosti okrem iného uviedol:

„V zmysle § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu

alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalobcov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ až 5/ nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O. s. p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, ktoré zistenie by viedlo k záveru, že dovolanie je prípustné bez ohľadu na procesnú formu rozhodnutia odvolacieho súdu a spôsob jeho rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p...“

K námietke sťažovateľky o porušení jej základného práva na rovnosť v konaní najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Právo na rovnosť v konaní je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a prejavuje sa vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd. Rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní bližšie charakterizuje § 18 O. s. p., podľa ktorého účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Táto zásada sa premieta aj v ďalších ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku, predovšetkým v ustanoveniach upravujúcich vedenie konania a priebeh dokazovania, kde ju ale nemožno vykladať ako (absolútnu) viazanosť súdu procesnými návrhmi účastníkov.“

K námietke sťažovateľky, že jej súdy odňali možnosť konať pred súdom tým, že nevykonali nimi (žalobcami, pozn.) navrhnuté dôkazy, najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol:

„Treba uviesť, že podľa ustálenej judikatúry platí, že takýto postup súdu nemožno zásadne považovať za odňatie možnosti konať pred súdom. Účastníci sú totiž povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O. s. p.). O tom, ktoré z navrhnutých dôkazov (ale aj z tých, ktoré navrhnuté neboli) budú vykonané, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie dovolatelia v danej veci aj využili (nebolo im odňaté).

Právo navrhovať dôkazy, resp. právo vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom nemožno zamieňať s rozhodovaním súdu o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv žalobcov 1/ až 5/ nie je ani postupom, ktorým by im súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkom konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom, a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (viď napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999). Odvolací súd (ani okresný súd), preto svojim postupom dovolateľov nevyhlúčili z realizácie žiadneho procesného práva, ktoré im Občiansky súdny poriadok priznáva. Súd prvého stupňa na pojednávaní konanom 9. septembra 2011 (č. 1 67) k návrhu žalobcov na vykonanie ďalšieho dokazovania pripojením spisu zo Správy katastra Ž. (bývalého štátneho notárstva Ž. pod č. RI.1557/91) uviedol, že z dôvodu nadbytočnosti tento dôkaz nevykoná.

Nevykonaním žalobcami navrhovaného dokazovania nedošlo teda k odňatiu ich možnosti konať pred súdom.“

K námietke nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná námietka dovolateľov týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998)...

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať

v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Súd prvého stupňa uviedol, že žalobu zamieta z dôvodu, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem, pričom tento svoj záver aj navyše odôvodnil s poukazom na ustálenú judikatúru. S odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa sa stotožnil aj odvolací súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a preto aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok s poukazom na ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. splňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).“

K námietke neuvedenia návrhu žalovanej v 2. rade na zámenu účastníka konania do zápisnice („nezaprotokolovania“) a nerozhodnutia o ňom súdom prvého stupňa najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

«Pokiaľ žalobcovia namietajú, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo aj tým, že súd nezaprotokoloval ich návrh na zámenu účastníka (ktorý podľa ich tvrdení mala žalovaná 2/ vzniesť na pojednávaní konanom na súde prvého stupňa 9. septembra 2011 a následne o tom ani nerozhodol), je potrebné uviesť, že túto skutočnosť mali žalobcovia namietat' v deň konania pojednávania.

Podľa § 40 ods. 3 O. s. p. predseda senátu alebo samosudca opravi v zápisnici chyby v písaní a iné zrejme nesprávnosti. Predseda senátu alebo samosudca rozhoduje aj o návrhoch na doplnenie zápisnice a o námietkach proti jej zneniu. Každá námietka účastníka konania proti zneniu zápisnice, vedeniu konania alebo správania účastníkov konania, ktorej súd nevyhovel, musí byť v zápisnici uvedená.

Obsah zápisnice o úkonoch súdu v podrobnostiach upravuje § 52 a nasl. vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov, ktorého druhý odsek prvej vety ustanovuje, že predseda senátu diktuje zápisnicu o súdnom pojednávaní nahlas tak, aby prítomní diktované znenie počuli, ak predpisy o konaní pred súdmi nepripúšťajú iný postup. Ak má prítomný účastník konania (jeho zástupca) za to, že zápisnica o pojednávaní neodráža presne priebeh v pojednávacej miestnosti, je to dôvodom na uplatnenie námietok do zápisnice o pojednávaní, o ktorých je súd povinný rozhodnúť. Povahou veci je pritom dané, že takúto námietku môže účastník, ktorý sa konania zúčastnil (prípadne jeho zástupca) uplatniť najneskôr do skončenia tohto pojednávania. Zo zápisnice z pojednávania z 9. septembra 2011 (č. l. 60-69) vyplýva, že žalobcovia námietky priamo na pojednávaní námietky voči zápisnici nevzniesli. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že žalovaná 2/ vo „vyjadrení žalovanej 2/ k odvolaniu žalobcov 1/ až 5/ proti rozsudku odvolacieho súdu“ zo 14. novembra 2011 (č. l. 96-97) namietala, že súd procesne pochybil, keď nerozhodol o jej návrhu na zmenu jej procesného postavenia v konaní a tento návrh ani nezaprotokoloval, pričom ako dôkaz o tom priložila aj čestné vyhlásenie M. M. (č. l. 98). Keďže povaha veci neumožňuje, aby dodatočne (po skončení pojednávania) bolo možné verne rekonštruovať dej konania pred súdom tak, aby bolo reálne opraviť v zápisnici uvedené údaje s tým, ako sa skutočne v pojednávacej miestnosti odohrali a keďže účastníci konania výhrady proti vecnej správnosti zápisnice nevzniesli priamo na pojednávaní, nie je preto možné považovať tvrdenia

žalobcov a žalovanej 2/ o nezaprotokolovaní návrhu na zámenu účastníkov a nerozhodnutí o ňom za tvrdenia zodpovedajúce skutočnosti.

Odhlíadnuc od toho však ani týmto spôsobom nedošlo a nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti žalobcov konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. z dôvodu, že takýto návrh (ak by aj bol daný), bol podaný (týkal sa) žalovanou 2/, ktorá však dovolanie nepodala.»

K námietke neposkytnutia ochrany právu vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol:

«Ústavný súd taktiež opakovane judikoval, že možnosť porušenia základných práv hmotného charakteru, v danom prípade základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, treba posudzovať vždy vo vzťahu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (napr. IV. ÚS 367/08, I ÚS 197/08, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, IV. ÚS 203/09, IV. ÚS 326/07). Pokiaľ zo strany všeobecného súdu nedôjde ku konaniu, ktoré by predstavovalo zásah do práva na súdnu ochranu, nemôže byť všeobecný súd svojím rozhodnutím zároveň sekundárnym porušovateľom základného práva hmotného charakteru, medzi ktoré patrí aj právo vlastníť majetok...»

Kedže Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil v konaní alebo rozhodnutí odvolacieho súdu také pochybenia, ktorými by boli zásadným spôsobom porušené ústavné princípy vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohol dospieť k záveru o porušení základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy. Toto platí rovnako vo vzťahu k čl. 1 dodatkového protokolu. Základné právo vlastníť majetok nemožno zamieňať s „právom na úspech v súdnom konaní“, ktoré náš právny poriadok nepozná.»

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP] najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym

právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcu boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcov 1/ až 5/ nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

Ústavný súd zdôrazňuje, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerespektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec neboli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu, aký uplatnil najvyšší súd vo veci sťažovateľky, Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie jej prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno vyvodit', že najvyšší súd svoj záver, že dovolanie sťažovateľky v danom prípade nie je prípustné, primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s dovolacími dôvodmi sťažovateľky (a ostatných žalobcov) a na tomto základe odmietol dovolanie ako neprípustné.

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012 je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto sťažnosť aj v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd navyše z obsahu sťažnosti (v znení jej doplnenia) a jej príloh zistil, že medzičasom podnet sťažovateľky na podanie mimoriadneho dovolania zo 16. januára 2013 vybavila krajská prokuratúra prípisom č. k. Kc 15/13-8 z 11. marca 2013 tak, že ho odložila s konštatovaním, že *„žalobou o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy – ako to súdy správne vo svojich rozhodnutiach uviedli – týmto negatívnym určením by sa v porovnaní s existujúcim stavom Vaše právne postavenie vôbec nezlepšilo, neodstránila by sa uspokojivo Vaša neistota vo vlastníckom vzťahu k spornej nehnuteľnosti, táto by naďalej pretrvávala (vlastníčkou spornej nehnuteľnosti by v prípade Vášho úspechu zostala odporkyňa v rade 1/) a nevytláčila by ďalšie konania o vlastníctve k daným nehnuteľnostiam. Vychádzajúc však z vyjadrenia Vašej právnej zástupkyne na pojednávaní konanom dňa 9. septembra 2011, Vami sledovaný účel by splnila jedine žaloba na určenie,*

že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po J. T., nakoľko po právoplatnom skončení veci by ste mohli spornú nehnuteľnosť prededit' v dodatočnom dedičskom konaní.“.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012

Sťažovateľka tiež namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy (a tiež právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení týchto práv by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07).

Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že ak v danom prípade dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a ani k porušeniu jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri časť II.1 tohto uznesenia, pozn.), neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa z čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Na základe uvedeného ústavný súd pre predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.4 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012 a tiež uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Z citovaného ustanovenia dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájitelné právne tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní c. Spojené kráľovstvo z 25. marca 1983).

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takému záveru pri napadnutých rozhodnutiach krajského súdu a najvyššieho súdu nedospel.

Vo vzťahu k uvedenému (namietanému) porušeniu práva ústavný súd pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03).

Právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru nemôže všeobecný súd porušiť vtedy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (IV. ÚS 36/04).

Skutočnosť, že sťažovateľka nebola v konaní pred krajským súdom (odvolacím súdom) a najvyšším súdom (dovolacím súdom) úspešná, nie je podstatná, keďže účinnosť právnych prostriedkov nápravy pre účely čl. 13 dohovoru nezávisí na istote, že bude rozhodnuté v prospech sťažovateľky (napr. Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu – 1991, Soering proti Spojenému kráľovstvu – 1989). Napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu preto nesignalizujú žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením práva sťažovateľky mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k tej časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie čl. 13 dohovoru, tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.5 K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 9 Co 458/2011 z 19. apríla 2012 a tiež uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 288/2012 zo 6. decembra 2012

Sťažovateľka namieta tiež porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy, ktorý má charakter všeobecného ústavného princípu, a nie konkrétneho základného práva alebo slobody garantovaných ústavou. Všeobecné ústavné princípy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 383/08). V prípade, ak ústavný súd dospeje k záveru, že v danom prípade napadnutým rozhodnutím orgánu verejnej moci nedošlo, resp. nemohlo dôjsť k porušeniu konkrétnych základných práv alebo slobôd, príp. práv vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, tak neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia tých ustanovení ústavy, ktoré majú charakter všeobecného ústavného princípu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2013